

A 1796/välfärd

Tekijä Sosiaalidemokraattinen ryhmä
Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Jäsen ehdotus itsemurhien ehkäisemisestä Pohjoismaissa

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pyritään vähentämään itsemurhien määrää kaikissa Pohjoismaissa 25 prosentilla vuoteen 2025 mennessä ja otetaan tavoitteeksi niiden täydellinen ennaltaehkäiseminen pitkällä aikavälillä.

että pyritään ehkäisemään alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten itsemurhat kokonaan Pohjoismaissa.

että pyritään ehkäisemään junan alle heittäytymällä tehtävät itsemurhat kokonaan Pohjoismaissa vuoteen 2025 mennessä.

että järjestetään seminaari ja/tai pyöreän pöydän keskustelu itsemurhien ehkäisemisestä Pohjoismaissa koskevaa tiedonvaihtoa varten.

Taustaa

Vuosittain noin 3 500 ihmistä tekee Pohjoismaissa itsemurhan. Grönlannin itsemurhatilastot ovat maailman synkimmät, ja selityksenä sille voidaan pitää korkeita masennus-, alkoholismi- ja väkivaltalukuja. *State of the Nordic Region 2018* -raportista käy ilmi, että Pohjoismaista Suomessa tehdään eniten itsemurhia 100 000:tta asukasta kohden, minkä jälkeen tulevat Ruotsi, Islanti, Norja ja Tanska.

Itsemurhan tehneiden sukupuoli, ikä ja koulutustausta poikkeavat toisistaan. Ruotsin kansanterveyslaitos on koonnut tietoa Ruotsissa vuonna 2016 itsemurhan tehneistä. Miehiä oli enemmän kuin naisia, heillä oli usein vain toisen asteen koulutus, ja iältään he olivat yleensä 45–64-vuotiaita tai jo 85 vuotta täyttäneitä. Nuorten kuolinsyistä itsemurha oli yksi yleisimmistä.

Tanskassa itsemurhan tekee vuosittain 600 ihmistä, mikä on yli kolme kertaa enemmän kuin liikenteessä menehtyneiden määrä. Itsemurhayrityksiä on noin 20 päivässä, ja noin kaksi ihmistä kuolee itsemurhan seurauksena. Tanskalaisen itsemurhatutkimuksen mukaan aikaisempi itsemurhayritys lisää merkittävästi riskiä tehdä itsemurha myöhemmin. Itsemurhan junan alle heittäytymällä tehneiden määrä on Tans-

kassa kasvanut kuluneella 15-vuotijaksolla. Tanskalaisen itsemurhatutkimuskeskuksen (Center for Selvmordsforskning) mukaan luku vaihtelee vuosittain, mutta tutkimusjaksolla korkein luku oli 39 ihmistä.

Itsemurhien ehkäisemiseksi on tehtävissä paljon. Voidaan esimerkiksi edistää hyviä kasvuympäristöjä, vähentää kokonaisalkoholinkulutusta, panostaa lääketieteellisiin, psykologisiin ja psykososiaalisiin toimiin ja lisätä hoitohenkilöstön ja muiden avainhenkilöiden osaamista, jotta varoitusmerkit osataan havaita. Kyseeseen voivat tulla myös konkreettiset toimenpiteet, kuten sellaisten lääkkeiden saatavuuden rajoittaminen, joilla voi ottaa yliannostuksen, tai esteiden rakentaminen junaraiteille. Itsemurha on järkyttävä tapahtuma omaisille ja lähipiirille. Elämän päättäminen heittäytymällä junan alle on hyvin traumatisoiva kokemus myös veturinkuljettajalle, tapahtuman todistaville sekä sen jälkeisiin toimiin osallistuville. On tehtävä paljon vaikeammaksi tällaisen itsemurhan toteuttaminen.

Lisäkeinoja voivat olla kansalliset toimintaohjelmat sekä kunnalliset toimintasuunnitelmat. Suomi esimerkiksi on ainoa Pohjoismaa, jossa ei ole kansallista itsemurhien ehkäisyohjelmaa. Pohjoismaiden tulee pyrkiä ennaltaehkäisemään itsemurhat kokonaan ja aloittaa tämä työ lisäämällä tietojenvaihtoa ja yhteistyötä.

Reykjavikissa 22. tammikuuta 2019

Annette Lind (S)

Emilia Töyrä (S)

Erkki Tuomioja (sd.)

Eva Lindh (S)

Gunilla Carlsson (S)

Ingalill Olsen (A)

Jorodd Asphjell (A)

Karin Gaardsted (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Martin Kolberg (A)

Nina Sandberg (A)

Per-Arne Håkansson (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Grung (A)

Stein Erik Lauvås (A)

Tony Wikström (ÅSD)